

KRAJNSKA

ZHBELIZA.

TRETJE BUKVIZE.

1832.

M. Peternelypia

204/10/17

7050

K R A J N S K A

Z H B E L I Z A.

Na

S V I T L O B O D A L

M. KASTELIZ.

TRETJE BUKVIZE.

V' LJUBLJANI

NATIŠNIL JOSHEF BLASNIK.

1832.

M. J. N. S. N. A.

A. N. B. E. L. I. A.

P 1/3a

N 31905/1968

M. J. N. S. N. A.

M. J. N. S. N. A.

1882

PREDGOVOR

DALMAŠKIM PEŠMAM

IVANA IVANIŠHEVIZHA,

IMENOVANIM

KITA ZVETJA RASNIGA.

*O de snal bi te v' zhebelo prešvariti!
De bi 's zvetja vsakiga mēd mogel piti;
O de bi nikolj ne bil ne pajk, ne kazha!
Spaki zvetje se nar slaji v' strup obrazha;
Pustil bi na kito mojo ti letēti,
Pustil bi se naserkljal' na vsakim zvēti.
Kdor bo kolj enakih misel, pridobiva
Si povsod sirup medeniga isлива.*

*Ali ako bil bi kazha sam na sebi,
Ako dano bit' mi ni preméniz tebi,
Prosim te na kilo ne hodiť: ni sa te;
Vam zvedè, vam obrodi', zhebele! nate!*

Pokrajnzhil S.

M I L I Z A.

Sòlse pretákala,
Shmarnize plela,
Mileta zhakala,
Pefmizo pela:

Kaj nek' odlafhajo? —
Sej mi je rekel.
Kaj se sanafhajo? —
Zhaf bo le tékel.

Isbiza materna,
Hram bod' ozhetav,
Davno she gornizo
Men' je obetav.

Ref de fim jókala,
V' nébo sdihvala,
Mifel mi pokala,
Bi se le vdala.

„Sanja se m', — djalo je
Nekaj v' oblakih:
„Dobriga malo je,
Bog daj vezh takih!“

„Najd'la fi svoljiga,“
Glas ta mi poje,
„Ni ga ti boljiga,
Ves je po tvoje.“

„Srezha me, rekla fim:
Kaj fim nek' rekla?
V' liza sapekla fim,
Pa domu tekla.

Ozha mi svetvajo,
Svetvajo mati,
Tafha m' obetvajo;
Zhesa se bati?

Kite, prepletate
Góste mi glavo,
Roke umevate
Domsko opravo.

Taſtu ſinovlja bom,
Hzherka pa taſhi,
Hiſhi navado vem
Naſhi in vaſhi.

Mil'za ſim miljena
Dizhniga ſvojga,
Mile pa miljen je
Serza veſ mojga.

Srezha reſ draga je
Zhedniga liza,
Sraven pa blaga je
Serzhna reſniza.

Kaj nek' odlafhajo? —
Sej mi je rekel.
Kaj ſe ſanaſhajo? —
Zhaſ bo le tekkel.

Skrinja natlazhena?
Gorſhi ſavéſa?
Sladivka ſpazhena?
Kdo me ſpodléſa?

Zhe me ne vsamejo,
Miljzhu ne dajo,
Druj' me ne vjamejo,
Gráde naj 'majo.

Samshi bo Miliza
Jagnjeta pasla,
De ji bo kitiza
Siva dorafla.

Sòlse pretakala
Proti sagrébu,
Miljshiga zhakala
Gori na nébu.

— V. Vodnik.

R O M A N Z A

OD TURJA, SHKE ROSAMUNDE

(s' shenfkimi aſonanzami).

Hraft ſtoji v' Turjaſhkim dvori,
Verh vsdiguje ſvoj v' oblake,
V' ſenzi per kamnitni miſi
Sbor ſedí goſpode ſhlahtne,
'Star' Turjazhan ſpet goſtuje
Rosamundine ſnubazhe.

Rosamunda, rosha dékliz,
Zhaſt deſhele je domazhe,
Njé pogledi, ſvitle ſtrele
'S neba jaſniga poſlane,
Dalezh krog junakov ſerzam
Vſhigajo ſklelezhe rane.

Dvajset jo baronov snubi:
Sedem is deshele Lafhke,
Sedem is deshele Nemshke,
Shést is Shtajerske in Krajske,
Ino sraven Ojstroverhar,
Kter'mu bóji so igrazhe.
Se koshata gospodizhna
Sa junaka lep'ga vname,
Vkashe mu, de pride profit
Od ozheta jo in shlahte.

Ojstroverharju njé ozha
Imenitno da gost'vanje,
Rosamundo mu obljubi,
Rezhe mu perpeljat' svate
V' treh nedeljah, de nevesto
Spremijo v' shenína hrame.

Ker gospoda se gostuje,
Pride pev'z slovezhe hvale
Pesmi pét, na strune brenkat,
Dela osnan'vat junashke,
Od mladenzhov in od dekliz
Pravit sgodbe kratko-zhasne.

Ko od dekliz perpovduje,
Praha teta d'vize sale —
De b' hvalila gospodizhno —
Rezhe mu besede take:

„Pev'z, povej tí, ki obhodish
Blishne in deshele daljne,
Al' si vidil lepshi d'vizo
Od neveste tí danashne?“

„Bog jo shivi gospodizhno!
Bog ji hzhere daj enake,
Tak' flovezhe, tak' zvetezhe!
Bog ji fine daj junake!
Pod zesarjem sdaj nar lepshi
Zvet Turjashka rosha rase.
„Sestra Bashetova v' Bosni,
„Sonze vse lepote sdajne
Imen'vana in rezhena
V' mnogih pesmah trume nashe,
Ta bi le vtegnila biti
Lepshi od neveste vashe.“

Ni nevesti vshezh, kar rezhe,
Mal' odgovor ji dopade,
Liza spreminí rudezhe,
Nejovolja jo prevsame,
Ojstroverharja pogleda,
Rezhe mu is jese nagle:

„Slifhim, de so Turki v' Bosno
Odpeljali d'vize Krajske.
Pazh junakam je framota
Ne refhiti d'vize mlade! —
Mèzh opafhi, Ojstroverhar!
Hlapze sberi in tovarfhe,
Bafhetu 'speljíte lépo
,Sestro, ako kaj véljate;
Radi bodo dali Turki
Sa-njo d'vize odpeljane,
Ako take je lepote,
Kakor strunar od nje lashe.
Bres otrók moj sakon bodi,
Bres veselja leta stare,
Ako gredem préd k' poroki,
Ako préd moshá objamem,
Preden Turkinjo pripeljesh

V' grad Turjashki, de verjamem,
De je take réf lepote,
Kakor slave Turfhki Angeljz.

Shénin s' njo obljubljen svoje
Sbere Ojstroverhar hlapze,
Po tovarshe blishne poshlje,
In si ojster mèzh opashe,
Rozhno jesdi nad Turzhine,
,Spolnit voljo svoje drage.

Zhes globoko reko Kopo
Mu ne vbran'jo Turfhke strashe,
Mèzh kervavi v' mozni desni
Pred seboj dervi Bosnjake,
Bafhetovi grad rasdene,
,Sprósti d'vize odpeljane,
S' njimi Bafhetovo sestro,
Lepo Turk'njo s' sabo vsame,
Zherno - oko, svitlo - lizhno,
Rasti in podobe rajške;
Bila sonze med lepotam',
Ki takrat so moshkim f'jale.

Bolj, ko lepa Rosamunda,
Lepshi Turk'nja mu dopade,
V' grad Turjashki je ne pelje,
Pelje dam jo v' svoje hrame,
Zvet junakov, Ojstroverhar,
Ji serze nedolshno gane,
Ona sapusti Mahoma,
Turshke shege in navade;
Pred altarjem u kapel'zi
Porozhi jih brumen pater.
Rosamunda grede v' klofhter,
Zhaft Ljubljanskih nun postane.

Dr. Preshérn.

S O L D A Š H K A.

Pet zhevljov mérim, palzov pét;
Adijo, ljub'za, starshi!
Bog vas obvar', tovarshi!
Shé spolnil fim devetnajst lét,
Pet zhevljov mérim, palzov pét,
In zhverste fim postave
Od nog do glave.

Bog te obvar', ozhetov dom!
Kdor ni sa bolji rabo,
Naj var'je dom in babo,
Al' naj si v' sholah glavo lom';
Me bóben vabi, se ne bom
Ne trudil, ne f' peresam
In ne s' drevesam.

Uzheni stan je sanizh'van;
Skerbí in hude léta
Moré ubos'ga kmeta;
Nar pervi stan, soldashki stan,
Vojshak shiví vesel v' en dan;
Sej zesar da pol hleba,
In kar je treba.

Domá povsod, domá nikir,
Obhodi dosti sveta,
Savolj njega dekleta,
Sheníze imajo prepír,
In kader sapustí kvartir,
Si marškatera 's hishe
Solsíze brishe.

Le eni ljubizi je svest,
Ti ljub'zi zhaft se pravi,
Ta s' njim gre v' boj kervavi,
Ga spremi zhes goré bres zest,
In zhes osidje terdnih mest,
Kjer smert junashke brate
Povabi v' svate.

Sej vem, de more vsak umret',

In iti vsak k' pokoji,

Na post'li ali v' boji,

Siv'z in mladen'zh zvetezhih lét!

Pét zhevljov mérim, palzov pét,

Vesélo 'zhem shiveti,

Junashko vmreti.

Dr. Preshérn.

*Qui nullam tibi dicebas jam posse nocere,
Hæsisti: cecidit spiritus ille tuus.*

PROPERTIUS.

She míru serzhnimu nevarne léta,
Mladosti léta so slovo jemale,
Domazhe sim lepé posnál dekleta,
Deshél sim ptujih vidil d'vize sale;
Serzá mi prostošt vender ni bla vseta,
Mi f'roti so prevsetne misli vstale,
De mal' al' nizh ljubesen ne opravi
Pri t'mu, kdor se resnizhno v' bran ji stavi.

Prifhlá je angeljske lepote d'viza —
Deb' vidil jest ne bil podóbe njéne!
Rudezhi sor oframoté nje liza,
In nje ozhí nebeshkih svesd plaméne;
Vezh sdrav ne bode ta, ki ga pufhiza
Pogleda bistriga v' serzé sadéne;

O, kdo popisal uſt bi ljubesnivoſt,
In kdo nedolſhnih perf bi ſapeljivoſt! —

Nameſt iſkat' ſavetje v' mnosh'zi goſti,
Ko ti enaka ſtala je pred mano,
Ki je od njé na ſadnji petik v' poſti,
Petrarka! *) tvoje blo ſerze uſhgano,
Pogleda njen'ga vſhival ſim ſladkoſti,
Tak dolgo, de dobil ſim ſerzhno rano,
Ki pezhe nozh in dan me bres hladila,
Kateri najd'ti ni nikjer ſdravila.

Ne omezhé je liza obledéne,
Ne peſem ſhaloſtnih glaſovi mili,
In ne ozhí od ſpanja ſapuſhêne,
,Solsé ne, ki is njih tekó po ſili;
Veſelje, mir ſbeſhala ſta od mène,
Obúp topí ſerzé, ker ſe ne vſmili. —
Tako, kdor miſli terdno ſtati, páde;
Nevarno gledat' je dekleta mlade.

*) *Pogl. njegov ſonet:*

*Era 'l giorno, ch' al ſol ſi ſcoloraro
Per la pietà del ſuo fattore i rai,
Quand' i' fui preſo ecc.*

Satorej, komur mar je prostoſt slata,
Zvetezhih dekliz naj ne ogleduje;
Ozheſa bla mirú ſta moj'ga tata!
Na ſvoje naj pogléde vedno zhuje;
Ozhí odpró ljubesni dur' in vrata,
,Skos té ſe naſha pamet premaguje.
Kdor ne verjame téga, bres deb' svedil,
V' nefrezhe moje revesh bo ſabredil.

Dr. Preſhérn.

ASTROLOGAM

PO ANAKREONTOMERU.

Vfi pojte rakam shvishgat,
Lashnivi pratikarji,
Lashnivi svesdogledi,
Vreména vi preroki!
Vi modrijani hozh'te
V' nebeskhkih svesdah brati:
Al' sonze bo dobrotno
Nam dalo dobro léto,
Al' néba bo togôta
Vetróv nam shum sbudila,
Rasfula v' polje tozho,
Vtopila zholn na morji,
In sad vmorila terte.
Lashnivi svesdogledi,
Vfi pojte rakam shvishgat!

Dve sami svesdi gledal,
Ozhí fim drage d'vize,
Dve svitli svesdi, gledal,
In v' njih neumni flepez
Sim bral vesele dneve
In jasno bres oblakov,
Sim bral ljubeshni frezho:
Solsé, oh! so mi srafle,
In káf in serd šta srafla,
Sramota, ino moj'ga
Mirú je smert mi srafla.
Dve sami ste smotíle
Mi svesdi umno glavo,
In zel'ga néba hozh'te
Vi svesde 'smodrovati! —
Lashnivi pratikarji,
Lashnivi svesdogledi,
Vremena vi preroki,
Vfi pojte rakam shvishgat!

Dr. Preshérn.

S E R S H E N I.

1.

P U S H I Z H A R J E M.

Ni, bratez! vsaka sh'val lesíza,
In epigram ne vsak pushíza.

2.

P R A V L J I Z H A R J E M.

Pravljíza po Esóp' od vas sapéta
Vezh nima flásti, kakor jéd pogreta.

3.

H E K S A M E T R I S T A M.

Kdor mi v' heksametru namešt spondeja
Al' daktila poslushi se troheja,
Ne vé, kam se zesure dejo,
Uprega Pegasa v' galejo.

4.

DE GUSTIBUS NON DISPUTANDUM.

Ne zhudi se, neflane
De pefmi bodo brame;
Lej, pure vabi: „puri, puri!“
In boshje vol'ke: *) fhuri, muri!“

5.

KAM JE PRE, SHEL POLSH IS VI, SHNJE GORE,

Vi shnjani! kam ste vafh'ga polsha djali?
„Sa Pegasa smo pevzam ga prodali.“

6.

SAKAJ NI NA, SHI PI, SARII PRI, SHEL SLATI
ZHA, S.

Prifhli sa naf bi bli she slati zhafi,
Ko bi vsak klasik bil, kdor Krajnzam kvafi.

7.

POPTUJZHVAVZU.

Gorjanzov nafhih jesik poptujzhvavfhi
Si kriv, de kolne Krajn'z molitve bravfhi.

*) Boshji volek: muren.

8.

MOJ,STRU PEVZOV.

Preblezhen fim minishizh bil,
In rad fim pel, she raji pil.

9.

PEVZU BRES S IN BRES Z.

„Bres zetov tezhe vir mi Hipokréne,
In *esov* v' pesmah mojnih najd'ti ni!“
Satorej nimajo nobene zéne,
Sató so pesmi tvoje bres solí.

10.

ZHUDNI DIHUR.

V' Ljubljani je dihur, ki nozh in dan shre
knige,
Od sebe pa ne da nar manjšhi fige.

11.

PRED PEVZU, SDAJ HOMEOPATU.

Popred si pel, sdaj pa homeopatish;
Popred si zhas, sdaj pa shiylenje kratish.

12.

ZHEBELARJU.

Sakaj pazh muhe moj loví K * * * ?
Prodajat' misli jih namešt zhebéliz.

13.

Kakó bi neki fladke pel lefnizhnjek?
Kakó bi neki prave pel levizhnjek?

14.

PEVZU LETNIH ZHAŠOV.

Kdor govoriti kaj ne vé,
Ureme hval' al' toshi,
Kdor pezvov péti kaj ne vé,
Od letnih zhašov kroshi.

15.

NEZHIMURNI UP.

O Kranjzi! ako zhakate flovarja,
Ne zhakajte ga od abezedarja.

POSTSCRIPTUM.

Naj mišli, kogar bi pušhize té sadéle,
De na viſoki verh leté is neba strele. *)

*) *Feriant — summos fulmina montes.*

HOR.

Dr. Prešhérn.

ZHERKARSKA PRAVDA.

SONET.

Al' prav se pišhe kawa *) ali kasha,
Se shola novo-zherkarjov serdita
S' moshmí prepira stariga kopita;
Kdo njih pa pravo terdi, to se prasha.

Po pameti je taka sodba nasha:
Zhe je od kashhe kawa bólj'ga shita,
In bóljšh' obdelana in bólj polita,
Naj se ne pišhe kasha, ampak kawa.

Zhe pa po zherki boljshi jéd ne bode,
In savolj zherke ne terpi nizh shkode;
Obhaja taka misel naf Slovenze,

De pravdajo se ti moshje mor'biti,
Sa kar so se nekajni Abderiti
V' flovezhi pravdi od oflove senze.

*) w je v' novi abezedi, kar v' stari sh.

PTUJO - BESEDARJEM.

SONET.

Ne bod'mo shalobarde! Moskvizhanov,
Gorenzi moji! knige mi berimo,
In kar nam vshezh bo, usmat' se uzhimo
Od bogmejov na meji Otomanov.

Is kotov vsih od Skjaptrov do Shamanov
Takó, ko frake gnjesdo, vkup nosímo
Besede ptuje, s' njim' obogatimo
(Ne bod' jih treba) jesik Ilirjanov!

Saréf prekóš'li bomo vse narode,
Nar starshi med jesiki jesik bode,
Ki se is té zhobódre bo naredil;

Sakaj govor'li bomo to v' Emoni,
Kar shlobodral' takrat so v' Babiloni,
Ko je sidarjem Bog pogovor smedil.

Dr. Preshérn.

S T R A H.

SONET.

En dan ozhí so vid'le smoti vdane
Dve sestri. Ena nji visoka shena,
Deviza majhine postave ena,
Obé lepote zvet in zhaft Ljubljane.

Pobegnil tak' sim, kakor ferna plane
Od lovzov v' prednih zhasih osterljena,
Ko sopet strelzov truma se seleni
Prikashe, in je spomni stare rane.

Zhe prashate, od kóđ strahota taka?
Ranila mene s' ojštro sta pufhízo
Kupído strel'z, in mati s' njim njegova.

Te dva sim mislil viditi bogova;
Sa Amorja imel sim lepo d'vizo,
Bla Veneri si, sestra njé! enaka.

Dr. Preshérn.

S M E R T.

SONET.

Dolgoſt ſhivlenja naſhiga je kratka.
Kol'k' ſnanzov je ſaſula ſhe lopata!
Odperte nozh in dan ſo groba vrata;
Al' dneva ne pové nobena prat'ka.

Pred ſmertjo ne obvarje koſha gladka,
Od nje naſ ne odkup'jo kupi ſlata,
Ne odpodí od naſ ſhivlenja tata
Veſelja hrup, ne pevzov peſem ſladka.

Naj ſmiſli, kdor norzhíje ljubi ſvéta,
In od veſelja do veſelja léta,
De vſak dan bòlj ſe ſmertna ſhetva sóri!

Mor'biti, de kdor sdaj veſél prepéva,
V' mertvaſhkim perti nam pred kon-
zam dneva

Molzhé trobental bo: memento mori!

Dr. Preſhérn.

MINA V' MOLITVI.

IS NEM,SHKIGA.

Mina moli, angeli hitíjo
Mir ulivat' ji v' serzé bolnó,
Gôrki kvishkama puhtíjo
Njeni sdihleji v' nebó.

Kak' klezhí poboshnosti ushgana,
Lepa ko nedolshnost, lilje zvet!
S' rajno sarjo she obdana:
Kol'ko vidi takih svét!

Is tamnè povsdigne se doline,
Vezh ne bôde je teshav ofat,
V' duhu vidi she vishine,
Kjer jo zhaka venez slat.

Viditi v' saupanji goreti
Sveto, vso samaknjeno v' Bogá,
V' serzi vsakimu se more sdeti,
De nebó odperto imá. Gr.

D A M O N M E L I T I.

Slaba je svetloba! lune,
Njo oblaki skrivajo,
Shalostno na zitrah strune
V' moje serze glas pojo;

Nove delajo mi rane,
Serze mi prebadajo;
Solse so le nozhi snane,
K' se le nji saupajo.

Dalezh, dalezh je Melíta,
Moj'ga serza draga kri,
Sladka je ljubesen skrita,
S' roshami ovita spi.

Travniki so mi pufhave,
Od ljudi sdaj prozh beshim,
Sa veselje nimam glave,
Jest nar raji sam sedim.

Sej veselja ni bres tebe,
Tí le meni srezho dаш.
Al' te ljub' imá per sebe,
Komu se tedej podash?

Vetri! glase te nesíte
K' oknam, kjer Melita spi,
S' to besedo jo sbudite:
Damon tvoj sa té shivi!

U. J.

V' DANAH 12. MALIGA TRAVNA 1831.

Mravljinez she lasi,
Sherjav perletí,
Buzheliza pasi,
Al' rosha medi.

Vesel se osira
Saljubleni kof,
Nevesto si sbira,
Sa gnjesdo she nos'.

Vijoliza vstane
Is simfkih nadlóg,
She glási zhes Dane *)
Se zhédnika rog.

Belín se odmizhe,
Otravi sneshnik,

*) Dane, vaf v' Loshki fari.

Shkerjanez te klizhe,

Poljanez! Gornik!

Le rabi v' planjavi,

Le orji serzhno!

She terta v' dobravi

Odganja možhno;

She solnze gorkeji

Oshivlja stvari,

Jug diha topleji,

Dan krajsha nozhí.

Ne bo ga vezh mrasa,

Ledú vezh ne bó,

Ne bo ga vezh plasa;

Vse kashe gorkó.

J. K.

SHAL PO PRIJATLI V' VOJSKI.

Log, ti sapušhen, hladiven!
Shaloſtno t' odprem ſerzé;
Lik, ſamota! ſi vrazhiven,
Sbriſhi meni tí ſolsé!

Hrupa meſtniga prasnoba
Mi je huji muke vir,
Notrejna britkoſt, grenkoba
Najde le v' dobravah mir.

Ljube roſhize! povejte,
Je li dragi tukje bil?
Takó mило me ne glejte;
Vem, per vaſ ſe ni mudil!

Tizhize! ſte me oſule,
Slifhale me ſem pripét',
Ure tiſte ſo minule,
Vidim ſdaj vaſ prozh letét!

Vaf uprafham, finje skale :

Bo fpet vidil ljub' menè?

Té se govoriti bale!

Mal'ka glaf mi klizhe: ne!

Vetriza fhepta mi pihlej,

Dahnem fhe enkrat lahko,

Me tolash' od boja dihlej:

Prifhel,arifhel dragi bo!

Tam pa shali me vodíza,

'S drage fuhe prifhkreblja,

Drasiga mordè folsíza!

Men' opomba prestrafhna,

Priti vtegne, al' preposno!

Bom pefhizhiza semljé, —

Da napif tolashbo grosno:

Prid', kjer lozhit' ne perté!

L — k.

Pride tak ubal, mi po shlinah terho
Drage, IZ
Sicer pa molitve, da jark me pocho
Pipino blazim, in pijem tobak.

Tamor, planine redé mi shivíno,
Lepiga shita napolnim si stog,
Shganze polite pa krape s'drushino
Jém, ne berazhim, sahvaljen bod' Bog!

Malo domá, bolj okoli vosarim,
Stopim v' Gorizo, Terst, Grad'z, Koratan,
V' Reko, na Dunej, v' Prag, Lvov jo udarim
Dalezh, shiroko po sveti sim snan.

Shidane volje prepevam veselo,
Shvishgam, berlisgam lepó v' dva zepá,
Salo obseda se vsako mi delo,
Tizh, korenjak sim, vse rado me 'ma.

Jako se vedem, junashko obrazham,
Zhedno obleko omishljam si rad;
Zhudim se belim in pisanim hlazham,
'S' kterimi báhata Lah in Hrovat.

Pride tak zhaš, mi po shilizah tezhe
Draga, Bershanka, tedej fim gorak!
Sizer pa mofhko, de jesik me pezhe
Pipizo tlazhim, in pijem tobak.

Godzi jo vreshejo, jes jo saukam,
Vriskam, poskozhim, u gosli jim dam,
Mino poberem, preberhko jo sukam,
Rajat' po nemfhko, po fhtajerfko snam.

* *

D O L E N E Z.

O sarji se selja nakofim,
Podméta pa kafhe najém,
Nevtrudeno dneva snoj nosim,
Sa uro sgubljeno ne vem.

Ofufha mi lize kmetíja,
Lif'z, Tershka in druge goré,
Hraft, flive, konj, s' voli kupzhija,
Ljubaniz, Hrib mene redé.

Rad kolim, lepó okopavam
Vinograd svoj starzhik ko mlad,
Saupno vesel obetavam
Si grosdjizha sladkíga sad.

Gorenez pervosi shvishgaje,
Natozhim do verha mu sod;
Petize pograbim ukaje,
Ne menjam sdej f' tabo, gospod!

Veséli otrozi, sheníza,
Potrebe nam bati se ni;
Raslega se v'drushbi sdravíza,
Posabljene muke, fkerbí.

Mi bliso deshela Hrovafhka,
Tam sidam, tesarim, kosím,
Spremljuje me rama junafhka,
Kjer hodim, fi shulje frebrím.

Pokojne, perljudne narave,
Me ljubi, kdor kol'kej posná,
Tud modre, umetavne glave
Moj sárod od nekđaj imá.

Vinegrad svoj starihi ko mladi,
Zaprto veli obelavni
Si grobnjaka starihi lah.
Gorenar prvozi slivisgaše,
Natozham do vohra mu led;
Potice pogostim akaše,
Me najham sđaj ti tako, golpod!

V S K R E S.

Odama dobra uštvari,
Dodá mu sprugo ²⁾ všmiljen Bog,
Hudoba koj obá pokvari, ³⁾
Semljé kraljiza krog in krog.

Saſtonj topé ljudí valovi,
Reſhili ſam pravizhnih brod: ⁴⁾
Mnoſhíli ſopet ſe rodovi,
Rodé poredni, ſpazhen rod.

Štvari, gerdobe omolili,
Sabljiſhi ſtvarnika Bogá:
Saſtonj preroki krivavili;
Neboljſhan Israel nehá!

Kadilo trinogam kadíjo
Egípet, Babel, Rim, Aten:

¹⁾ *Vſkref: vſtaja od ſmerti.* ²⁾ *Spruga: ſhe-
na, coniux.* ³⁾ *Pokvari: pohabi, ſpazhi.*
⁴⁾ *Brod: barka.*

Stesó priróde ⁵⁾ pupuštijo
Moshákov flašti, ⁶⁾ flašti shèn.

Bogú svét reven k' serzi ide,
Pogléda ljubiga finú:

Sin po devizi 's neba pride,
Svelizhar Evniga rodú.

Svetá narode so — edíni,
Pregreh tiranstvo ukrotí:

Strah smerti mej neverne sgini!
Kristjan se vskresa veselí!

⁵⁾ *Priroda: natura.* ⁶⁾ *Slašt: rasujsdanje, szer veselje, sladost, sladkost.*

B R A T O L J U B J E.

Rad gledam doline
Obilno poljá,
She raji rodine *)
Bratinske serzá.

Rad mersle vodize
Se v' sheji nap'jem,
Sret' **) raji sestrizi
Ref ljube si, zhem.

Od Belgrada idem
V' Slavonije Brod,
Do bratov dveh pridem,
Rad hvalim povsod.

Blash lepe postave
Glavize vedré,

*) Rodine: rodovine. **) Sreti: viditi, gledati.

Jan *) hoje gerbave
Kefneji umé.

Me v' Sagrob vosila
Sta skoro tri dní,
Bratinstvo uzbila,
De f' Turek mejí.

Bres Janesa nozhe
Blashè me peljat',
Brat s' bratizam hozhe
Po poti kramljat'.

Sirotno shivela,
Odeta grobó:
Pa vedno vesela,
Si stregla lepó.

Brat brata ljubiti,
Kaj neki bolj sna
Shivlenje sladiti,
Hvaliti Bogá?

*) Jan: Janes.

BERLINŠKIGA KOPLORJA ¹⁾ URA.

Pohvalen, prijeten
V' Berlini ²⁾ koplör,
Trinpetkrat pet leten,
Na torbi roklor, ³⁾

Rad malo pobaha,
Ko' riba junak,
Po nogi mu maha
Lep urini trak.

Pa kugla na traku
Globoko zhepi:
Kralj svedil junaku
Na proti hiti

Koplorja hvaliti:
„Galant si moj sin!

¹⁾ *Koplor* : korporal. ²⁾ *Berlin* : Borovljín, borovlje, stolno mesto Prajsovskega kralja.
³⁾ *Roklor* : plajsh.

De uro nofiti

Te vidi Berlin.“

„Koplor domishljujem

Galant si szer bit’:

Ur vezh ogledujem,

Sna moja se skrit“

Kralj gleda slatinko,

„Pet moja sdej bó:

In tvoja? moj finko!“

Ta vlezhe kesnó:

„Svitloba kraljeva!

Ne shtiri, ne pet;

Pa rad mi veleva

Sa Tebe umrét“!

Fridrika ganile

Besede leté,

Okó orofíle

Strahvayzu vojské.

Na mesti slatinko

Koplorju podá,

„Ta uro ti, sinko!

Mej drugimi sna

Svestó pokasati

Vsak fleherni dan,

Kdaj dušho bošh dati

Sa mene peljan.“

S.

KRAJNŠKI PLUTARZHIK.

DEŠETKA ŠKOFOV, KRAJNZOV.

1.

LAMBERG SHIGA, PERVI ŠKOF IBLANŠKI.

Ljud zerkve Iblanske
Sigmunda imá,
Kof Akvilejanske ¹⁾
Rad biti nehá.

2.

SLATKONJA, PO GREŠKO KRISIP.

Krajníza rodila,
Škof Petini bil:
Koj Istra sgubila,
Na Dunej hitíl.

¹⁾ *Akvileja: Voglej.*

3.

URBAN TEKSTOR, ŠKOF IBLANŠKI, UMERJE
V' DONAVERTI MED ŠHVABI.

U Donavert pride,
Tibinstvo ¹⁾ sovrash:
Po shtenshizah ide,
Se vbije škof nash.

4.

HREN TOMASH, ŠKOF IBLANŠKI.

Iblana rodila;
Tibinstvo krotil:
Mat' Krajna ljubila:
Slovenstvo zhaštil.

¹⁾ *Tibinstvo: protestanstvo.*

5.

BOBEK, ŠKOF, PETIN, SKI V' I, STRI.

Profht Bobek Iblanski
Sa Kraljam flovil:
Kjer Krisip Istranski,
Škof potljer je bil.

6.

KNES HOHENVART SHIGA, VELKI ŠKOF
DUNEJ, SKI.

Lepoldu ¹⁾ Tošhkane
Sinove uzhí:
Tergeste Justane ²⁾
Škofija dobí.

K' San — Hipolitanam ³⁾
Bil kmalo predjan,

¹⁾ Lepold: Leopold, potljer Zesar. ²⁾ Justane: svetiga Justa. ³⁾ San — Hipolitani: Sam-poljzi.

Vindonibonjanam ⁴⁾

Na sadnje poslan.

7.

HOHENVART SHIGA, ŠKOF LINŠKI.

Shkof Shiga Perovshki

Je Linzhanam bil,

Pred Korar Zelovshki,

Se v' Zelji rodil.

8.

KAVZHIZH ANTON, ŠKOF IBLAN.SKI.

Idranka rodila,

Bil flaven Jesvit,

Iblana zhaštila,

Sna Krajno flavit.

⁴⁾ *Vindonibonjan: Vindoboniz, Dunejzhan.*

(+ 9. bodinobaiV

MIKOLIZH, SHKOF GRAZIANOPELJ,SKI.

Roják bil Iblanski,
Shiroko slovíl:
Grazjanopoljanski ¹⁾
Shkof Krajno budíl.

10.

BARON RAJGER, SFELD, SHKOF DERBLJAN,SKI. ²⁾

Menih ³⁾ do Kleména: ⁴⁾
Gotíngo ⁵⁾ posná;
Def' Nemzov imena,
Mat' Krajna ga dá.

- ¹⁾ *Grazianopoljski: Grazianopelj nekdažno mesto v' sedajni Turzhii; Mikolizh je bil prvi podrushen shkof Iblanski, Rajgersfeld drugi.*
²⁾ *Derbljanski: Derbe, mesto v' mali Asii.*
³⁾ *Menih: Jesvit.* ⁴⁾ *Klemen: Ganganeli.* ⁵⁾ *Gotínga: visoka shola na Nemshkim.*
-

KRAJNSKI NESTORZHİK.

1.

ZIRIL IN METOD, SLOVENZE UZHISTA, 868.

Nam biblijo dala
Ziril in Metod,
Slovenšhino snala:
Ne vémo od kod.

2.

OGRI V' IBLANO PRIHRUSHE, 900.

Madjárije ¹⁾ roji
Po Iblani rohné:
Nevsmiljeni boji
Nam dede moré.

¹⁾ *Madjáríja: Ogersko.*

3.

OGRI NA IBLAN,SKIM POLJI POBITI, 944.

Poljé Iblank poklalo
Madjáríje roj,
V' keh tamo peljalo,
Kar davil ni boj.

4.

SINAGOGA IBLAN,SKA PRESIDANA, 1213.

Kdej vezh prebivalo
Hebrejov pri nas,
Nam ulize dalo:
She spomnijo vas.

5.

SIZILIJE SHITO NA KRAJN,SKO VOSHENO, 1312.

Siziliya bila
Kdej Rimu hram shit,

Nam letof vosila,
Glad snade krotít'.

6.

TURKI V' POLHOVIM GRADZI, 1416.

Do Polhov pridere
Nebojsovi ¹⁾ roj,
Dom rasboj obere,
Mesári ljud boj.

7.

SHEMKLAV, SHKA, SHOLA, PERVA V' IBLANI, 1418.

Dot Miram ²⁾ skrovitih
Bil sveti Mikol ³⁾
Dajavez, ozhitih
Iblani je shol.

¹⁾ Nebojse: Turek. ²⁾ Mire: mesto v' mali
Asii. ³⁾ Mikol: Mikula, Miklavsh.

8.

TURKI PRI NOVIMUMEŠTI TEPENI, 1430.

Metlíko obere

Turk nepofajèn,

Od Kandije ¹⁾ dere,

Premagan, tepèn.

9.

PAKTGEDING ²⁾ V' IBLANI, 1441.

Kdej hišha v' Iblani

Da dazjo letó:

Bli slati jemani,

K' ni krajzerjov blo.

¹⁾ *Kandija: predmestje Novigamesta.* ²⁾ *Se rezhe: pactum, geding, pogodba, kontrakt, plazhati zekín davka od hišhe, ako ni bil plazhan krajzer ob uri, plazhílu davka odlozheni.*

10.

ZEŠAR FRIDRIK V' ZELJI SAPERT, OŠ KRAJN-
ZOV REŠHEN, 1457.

Udova Zeljana
Fridrika saprè!
Odganjat Iblana
Trop Vitovza ¹⁾ gre.

¹⁾ *Vitoviz: vajvoda udove knesa Zeljskiga.*

S.

P. S. H. I. Z. E.

1.

SHAL KRAJNE PO ZOJSU BARONU SIGMUNDU.

Kdo bukvárje mi vmiruje?

Kalepina ¹⁾ kdo budí?

Tuje kdo takó goštuje?

Mene kdo takó flaví?

2.

BARON ZOJS VODNIKOV MEZEN. ²⁾

Horaz bres Mezèna bi patrona

Javelne do Kvebeka ³⁾ flovil:

Bres budíl Sigmunda Zojs Barona

Vodnik snan Slovenzam bi ne bil.

¹⁾ Kalepin: besedishar. ²⁾ Mezèn: prijatelj, podpora uzhenosti. ³⁾ Kvebek: v' Ameriki.

3.

UMETALNIKOVA. ¹⁾

O bilje, ploškane roké
Kanóve ²⁾, Fidi je ³⁾ budé.

4.

AMERI KI NAJDENI.

Lepó, de najdena si sdej;
Gerdó, de bla sgubljenja kdej!

5.

NEKDAJNI PIŠAR MEMO SEDAJNIGA.

Nekdajni pobara: kaj vem?
Sedajni se more: kaj jem?

¹⁾ Umetalnik: kdor sna kaj umno narediti. ²⁾ Kanóva: Lashki, ³⁾ Fidi ja: Greshki podobar pilov is kamenja.

6.

O, STROGAR.

Naj shep ¹⁾, um prasnuje:
Serzé osajzhí ²⁾;
Ostroga prizhuje:
Zhern ³⁾ mati mi ní!

7.

ZHERNJAK, ⁴⁾

Ne nosim ostroge:
Se v' bajti rodím;
Neshtete si proge ⁵⁾
Na vojski dobím.

¹⁾ Shep: varshet. ²⁾ Osajzhiti: se v' sajza premeniti. ³⁾ Zhern: niski stan. ⁴⁾ Zhernjak: niskiga stanú. ⁵⁾ Proga: snaminje ran.

8.

KERZHAN IS BÈSKE ¹⁾, O TERGEH V' SENJI,
DVAKRAT KRAJNZAM,

Od mene se vzhíte!
Prozh grable, defkó!
Fig polovinite ²⁾
Kup s' roko goló!

9.

TURKI OD MEKARJOV. ³⁾

Omar! vari se Fatíma!
V' Meko ⁴⁾ lani je puhtíl:
Dom prodaj blis Ibrahíma!
V' Meko dvakrat je kadíl!

¹⁾ Bèška: dolina otoka Kerfshkiga, Vegla od Lahov imenovaniga. ²⁾ Poloviniti: na dvoje rasdeliti. ³⁾ Mekar: romar. ⁴⁾ Meka: mesto v' Arabii, kamor Turki romárijo k' grobi Mahomeda.

10.

ZEPETEZ ILIR, SKE PEVKE.

Naj flifhi me Gête!
Naj Fortif opàt!
Na Aginke péte
Mi more zeptàt'!

S.

SERP,SKA POKRAJNZHENA.

A, SAN - AGINKA.

Kaj se beli v' gori tam seleni?
Ali snég je? ali so labudje?
Ako bil bi snég, bi bil shé skopnél:
Odleteli bili bi labudje.
Ni ne snég to, niso ne labudje,
Ampak fhotor Aga Asan Aga,
Tam leshí nevsmiljeno isranjen.
Obiskale mati ga, no sestra,
Shena ni samogla od framote.

Kadar je od ran mu bilo boljše,
Je porozhíl svoji svesti sheni:
„Ne pozhakaj me u beli hifhi,
Ne u hifhi, ne u rodi mojim!“
Ko gospá leté besede flifhi,

„She u grosno shalošt sakopana,
Jeli teptat' konji po dvorishhi:
Koj pobegne Asan - Aginíza,
Vrat si lomit 's line previfokey;
Sa njo tezhe dvoje hzherik milih:
„Verni se preljuba mati nasha!
Niso to nash ozhe Asan - Aga,
Ampak ujiz Beshe Pintoróvizh.“
Tu se verne Asan - Aginíza,
Krog vratú obefila se bratu:
„Gledej, bratez! toliko gerdobe!
Od peterih me otrok prozh goni!“
Beshe molzhal, nizh ni pregovoril,
Ampak v' shidano je moshno segel,
Dati sestri písmo raslozhila,
Grede k' materi naj svoji stari,
Snade naj se sopet omoshiti.

Kadar písmo je gos pá prebrala,
V' zhelo kushnila dva sina svoja,
Hzherik dvoje v' lizhiza rudezhe:
Al' od maliga v' sibeli sinka
Mati kar ne more se lozhiti;
Ampak brat sa róko sestro prime,

Koma je isticgal jo od fina,
Koma vergel pred se na konjizha,
Ide sh - njo prot' beli domovini.

Malo zhasa je pri svojih bila,
Malo zhasa, ne nedeljo zelo,
Dobra shena, in od hishe dobre:
Dobro sheno hozhjo na vse kraje,
Tudi vel'ki shupan Imoshzhzanov.
Ona brata svojiga profíla:

„O, moj bratez! tega le nikari!
Ne omoshi me s' nikomer dalje!
De serzé ne pozhi revi meni,
Vidim potlej naj sirote svoje!“
Ali Beshe ni sa proshnjo maral,
Da sestró shupanu Imoshzhzanov.

Ondi brata svojiga naprosi,
De napishe písmo, listik beli,
Ter shupanu poshle Imoshzhzanov:
„Prav lepó nevésta te posdravi,
U pisanji te po meni prosi,
Kadar bo gospoda v' svate sbrana,
Iti po nevesto v' hisho belo,

De prinesefh dolgo pokrivalo,
S' tim se bode ona vsa pokrila,
Kadar pojde memo hifhe Aga,
De firot ne vidi reva svojih.“
Kadar beli list shupanu pride,
Je gosposto v' svate si naberal,
Svate sbral po ljubizo si ide.
Srezhno svatje pridejo k' nje domu,
Srezhno so s' nevesto se vernili.

Kadar memo Aga hifhe grejo,
Jo is okna vgladašti dve hzhherki:
Dvoje finov teklo ji na proti,
Materi sta svoji govorila:
„K' nam saví se ljuba mati naša!
De mi tebi jushinati damo.“
Ko to flifhi Asan - Aginíza,
Starashinu svatov govorila:
„Sa Bogá, brat, svatov starashina!
Un kraj dvora konje mi ustavi!
De firote obdarujem svoje.“

Un kraj dvora konji so obštali:
Vse otroke berhko obdarila,

„Sinam dade zhishme poslazhene,
Hzherama da zeliga meslana,
Nar she manjimu v' sibeli finku,
Njemu poshlje shidane bregefhe.

To sagledal Aga Asan - Aga,
Koj poklízhe dvoje sinov svojih:
„Pojte semkej, ve firoti moji!
Kadar se usmiliti kar nezhe
Mati vasha dushe kamenite.“

Ko to flifhi Asan - Aginíza,
S' lizam belim je na semljo padla,
Tam na mestí dushe isdihaje,
Vidit' shalošna firote svoje.

LEŠIZA S' KUSHETAM.

Shaloštno jezhí lefíza;
Blisha se poroda dan!
Djat' ne vé se kam f'rotíza,
Tak' fkerbí jo mras štrašhan.

H' pošt'lji priti se predersne —
V' gorki hišh'zi spí sobák —
Milo profi: rod mi smersne!
Daj mi pošt'ljo, bod' kroták!

Varh ponozhni všmiljen rezhe:
,Smésh oštát' de porodish,
Hitro, zhaš ko ta pretezhe,
Gnjesdo si drugej poish'.

,Sedem dni she ni minilo,
,Sedem mladih she dobí,
Vše kakó se bo sredilo,
R'javo mater slo fkerbí.

Profhnja moja she edína,
Prav' rijavka, daj oštát',
De spregleda saj mladina,
Hvalo potlej hozhem dat'.

Spet dovoli kushe vsmiljen;
Mar lesize bi poklal!
Dóma pufhat' ne bil filjen,
Bi golfizo bil posnal.

Sdaj možné rekó lesíze,
Ker si bil poterpeshljiv,
Treti nozh'mo ti koshíze,
Béshi! de ošlanesh shiv.

Z.

P O V R A Z H I L O.

Veselo letala
Zhebeliza v' log,
Medú nabirala,
Po zvetji okrog.

Vihar jo savíje,
Ne more letét',
V' vodnjak jo pobíje:
Kakó se otét'!

Golobzhik kar shíne
Shibin'zo vlomit,
Jo v' vódo poríne
Zhebel'zo reshít',

Nevarnost otvese
Goloba strašná,
Ga streliz salese,
Pomeri v' njegá.

To vidí zhebel'za,
Verníti hití,
U róko pizh' štelza,
Golob odletí.

Serzé posabilo
Ljubesni ne bo,
Dobrote vrazhilo
Da milo nebó.

Z.

BLAGOR PROŠTIM.

Blagor tizhem verh dreves!
Od vej'ze do vej'ze skakljajo;
Prijasno med sabo kramljajo,
Prosti v' senzhizi peréf
Priserzhno ljubó
Pojêjo sladkó.

Blagor prosti ribizi!
V' tomun is tomuna priplava,
Je smirej vesela in sdrava;
Po shumezhi bistrizi
„Si s' drushbo igrá,
„Serdú ne posná.”

Blagor je, metulji, vam!
O sonzu okoli ferkljate,
In prosti sladkošti ferkljate

Zvetja polnim roshizam;
Prekratke vam dni
Ljubesen fladí.

Trikrat blagor ljudstvu je,
Kjer prósti so vboshni, bogati,
Jim treba ni jarma rasdjati;
Kjer edin' praviza vse,
Ljubesen in mir
Obilnosti vir!

M. K.

P O M L A D.

Sima vmira,
Jug osh'ví,
Vir odpira,
Sneg topí.

V'jol'za mílo
Se odpre,
Semlje krilo
Sal'fha se.

Dole flayza
Polni glas,
Vstaja trav'za,
Miga klas.

Medna léta
Zhbeliza,
Senzo spleta
Lipiza.

„Slaſt objema
Zeli ſvét,
„Serza vnema
Léta zvéť.

M. K.

V O „S H I L O.

Bi le ſlavzhik bil!
Bi ſe veſelil,
Slêtel koj na oknize
Ljube, drage Milize;
Shvergoleval bi ljubó,
In prepeval tak' ſladkó,
De b' odperla, me vabíla,
„Serza rane ſazelíla!

M. K.

M I N I Z A.

Pred Min'ze postavo
Se skrite, mladé!
Jma sbrisano glavo,
Nedolshno ferzé.

Sneg memo rozhíze
Je njene teman,
Savidljiv noshíze
Prikriva meslan.

Od kitize njene
Mi gorski je ni,
Is punzh'ze ognjene
Ljubesen pertí.

Ko zvet'ka unema,
Se lize lepó,
Nje perfi objema
Tenzhíza ljubó.

Na uſtah ſe ſiblje
Nedolſhnoſti zvéť;
Serzé ſe mi gíblje:
Kaj hozhem ſazhet'!

Sa Min'zo ſhiveti,
Jo vneti ſhelim,
Bi hotla me vseti,
H' poroki hitim.

M. K.

S D I H L E J I.

Ljuba Miliza!
Serzhna roshiza!
Bele padajo solsé
Mi na liza prebledé.

Kar fim vidil te,
Mir pobegnil je,
Venil je veselja zvét,
Pušt bres tebe zeli svét!

Vgasnite ozhi!
Tema me pokri!
Pomnim neusmiljeno
Vedno slato Milizo!

M. K.

POVRAZHILO.

Kdor kruh grudi ovſén, in blishniga pita
s' pogazho:
Smeja dopítan se mu; ofle pa kashe mu
svét.

M. K.

VSILIVET.

Bog svét stvarjen ogleda, in vse prav dobro
je bilo;
Zhlovek rasdjal paradish, v' jezho preme-
nja ga sam.

M. K.

R I I S L O T I.

Pôjejo zhiſti duhóvi, in gódejo angelji ſveti;
Meni jo braníſh ſapét', ſtrunam odpirat'
uhó!

M. K.

N E V O Š H L J I V Z U.

Davno dorajal veſelo, ſvetá do gerla naſiten!
Serd ti rasjeda ſerzé, k' pléſati vidíſh
mladoſt.

M. K.

BALADE INO PESMI

MED

KRAJNSKIM LJUDSTVAM

PETE.

O p o m i n.

*Perva je tako natisnjena, kakor ja je r. Vodnik
sapisal; 2. — 9. so is Gosp. Smoletoviga sbe-
ra (predelane kolikor se je treba sdelo); 9. —
13. so is tretjiga dela bukev: „Słowanské na-
rodnj Pisne sebrane Fr. L. Celakowskym, w
Praze 1827“ vsete.*

PESEM OD RAVBARJA.

To si voli turshki Basfa,
Ki se Turkam prav obnašha,
Kak bi vojsko vkupej spravil,
De bi Sisek pod se sgrabil.

„Sem ter tje po hishi hódi,
Misel se mu v' glavi blodi;
Pa jo snajde volzhja glava,
Méni, ta bo nar bolj prava:

„Svojo vojno vkupej sbrati,
Jo pod Sisek zelo gnati.
Pa ni mozh zhes Kópo priti;
Práshajo ga: „Kaj bo striti?“

Basfa stópa o potózi,
Gromezh boben nosi v' rozi,
Jésen tèrdo vanj teléba,
De raslega se do néba.

Ves togoten rohani Basfa,
Ki se Turkam prav obnasfa:
„Prek ti vervi potegnite,
Kósh po verhu naloshite.“

So mu tako naredili,
Preko Kope se spustili,
Pa pod Sisek se nabrali,
Tam se v' rove sakopali.

Kaj stori pa turshki Basfa,
Ki se dobro jim obnasfa? —
Na tla sede, list napishe,
Poshlje poglavarju v' hishe:

„Ala, Ala! moj Adame,
Siski verli poglavare!
Al se hozhesh mi podati,
Al mi hozhesh glavo dati?“

Mu odpisal je Adame,
Siski verli poglavare:
„Nozhem s' lépo se podati,
Nozhem tudi glave dati;“

„Hozhem rajshi se braniti,
Sifki poglavar she biti:
Se mi bodete kafáli,
Krajnzov né ste she posnali.“

Kaj mi jame sdaj Adame,
Sifki verli poglavare? —
Pishe liste, da povelje,
Nest' jih rezhe v' tri deshele:

Shtajerfko, Koroshko, Krajnsko,
V' lepo sbornizo Ljubljansko,
De je prishel turshki blísek,
De nam hozhe vseti Sifek.

Shtajerzi so list prebrali,
Grenko, kiflo se derskali,
Trefli vsi se 'n omag'vali,
Ker Turzhína so se bali.

List bél tud' Koroshzi brali,
S' enim glasam pa vsi djali:
„S' Turkam nozhmo se vojsk'vati,
Kafhe vréle ne pihati.“

„Turek ima vel'ke hlazhe,
Dolge, dolge pa mustazhe;
Bi vratove nashe vglédal,
Dove kaj bi nam povédal?“

Beli list Ljublanzi brali,
Med seboj so tako djali:
„Ishimo si pomozhníka,
Sdaj je fila prevelika.“

„Tur'k zhe vsél nam Sifek bóde,
Nam na robe vse vse pojde,
Mest' Ljubljana bo pokrajna,
Krajnska d'shela turshka drajna.“

„Hitro si pomozh' ishímo,
Gospod Ravbarju pisímo,
Vé in sna on vojsko vodit',
Pred vojaki spredej hodit'.“

Beli list so napisali,
Ga na Krumperk mu poslali.
Tam prebiva jaki Ravbar,
Nepremagan kónjski glávar.

Ravbar sjutrej rano vstajal,
Se po gradu je sprehajal,
Line hodil si odpérat,
Dol' na slato polje gledat.

Oseravshi se okoli
Sdaj sagleda v' ravnim polji
Mlad'ga poba urno tezhi,
Beli list u rozi nefti.

Ravbar si ob dlani pozhi,
Hitro mu na proti fkozhi,
Bele liste bersh pregleda,
Bafhu se na glas posmeja.

Stopi gori v' svoje line
Do gospoje Katarine:
„Dve nedelji bodi sdrava,
De jo s' Bafham saigrava.“

Réf de gospe Katarini
Je plahota v' taki sili,
Sa gospóda se je bala,
K' mu je sablo pripaf'vala.

Claf gospodov hlapze klizhe
Ofemnajte svoje Zhizhe:

„Sor je, sdramfhi se sdvigajte,
Berse konjzhe napajajte;“

„Jih sedlajte, obersdajte,
Koj na vojsko napravljajte,
Hôd'mo v' sidano Ljubljano,
Terdno, v'foko in prostrano.“

Hlapzi konje sasledali,
Pa vsi rozhno sadirjali. —
Pred se kónjiza ne vstavi,
She le pri seleni Savi.

Ravbar klizati brodnike,
Pod Zhernuzhami vosníke:
„Le na noge, le vstanite,
Naf prék Save predroshite!“

So brodniki she vsi spali,
Savolj vod se vosit' bali
Save vél'ke prederozhe,
Zhes bregove nastop'jozhe.

Pravi Ravbarju Andreje:
„Voda sega she zhes breje,
Mi ne moremo vositi,
Vi v' Ljubljano pa ne priti.“

Ravbar she saklizhe v' drugo,
Svitlih slatov da oblubo:
Si brodniki pomignili,
Reko: „she ga bomo pili.“

Kmal' brodniki sakermili,
So Bogá lepó profili,
Deb' jih sdrave she vosili,
Turfhke jashpre feb' flushili.

Slate Ravbar jim podati,
Jaderno pa sadirjati
Preko polja do Ljubljane
Terdne, v'foke in prostrane.

Gospod Ravbar dram' Ljubljanze:
„Oj Ljubljanzi! oj saspanzi!
Bersh is perniz ustajajte,
Bersh na vójsko napravljajte!“

Pa sa Ravbarjem hodile
So Ljubljanke, ga profile,
Srebra, slata ponujale,
Drushete si odkup'vale.

Ravbar: „Gospe, tih'! in mamke,
Poterpite malo, samke,
Sdaj ni zhasa podkup'vati,
Sila se je vojfkovati.“

„Meji shuga turshki blisek,
Hozhe nam poshreti Sisek;
Turek zhe vsel Sisek bode,
Nam na robe vse vse pojde.“

„Vam Ljubljana bo pokrajna,
Stran Dolenska turshka drajna.“
Boben sdaj mu saropozhe,
De preflisat' ni mogozhe.

Ravbar si vojakov sbere,
Dol' pod Sisek s' njimi dere.
Tol'k' je Turka na terishu,
Kol'kor mravelj na mravljishu.

Naprej v'dir je Ravbar tekel,
Velk'mu hlapzu: „Stopi,“ rekel,
„Sles' na to visoko drevze,
Gledaj dobro na banderze:“

„So banderzi vidit' beli,
Terdo mujo bomo jmeli,
So banderzi pa rudezhi,
Nizh ne bódimo bojezhi.“

„Turka bomo posobali,
Kakor de bi zhefhne brali;
Pred miru ne bomo dali,
Dokler ga ob tlá ne djali.“

Hlapez vidi vse rudezhe,
To stri Krajnze vse gorezhe;
Tako v' Turke se sagnali,
De so vsiga posabljali.

2.

OD LEPE VIDE.

Lepa Vida je pri morji štala,
Tam na prodi si pelnize prala.
Zhern samor'z po sivim morji pride,
Barko vštavi, prafha lepe Vide:
„Sakaj, Vida! nifi tak' rudezha,
Tak' rudezha nifi, tak' zvetezha,
Kakor ti si perve léta bila?“

Vida lepa je odgovorila:
„Kak' bi bla rudezha in zvetezha,
Ker sadela mene je nesrezha;
Oh, domá bolno je moje dete,
Poslušhala sim neumne svete;
Omoshila sim se, starza vsela!
Malo kdaj sim, f'rotiza, vesela;
Bolno dete zel' dan prejokuje,
Zelo dolgo nozh mosh prekashljuje!“

Zhern samor'z ji rezhe ino pravi:
„Zhe domá jim dobro ni, sherjavi

„Se zhes morje vsdignejo; tí s' mano
Pojdi serzhno si osdravit rano.
Kaj ti pravim, pó-te, Vida sala!
Je kraljiza „Shpanska me poslala
Ji doжити mladiga kraljizha,
„Sin'ka njen'ga mlad'ga zefarizha.
Ga dojila bosh ino sibala,
Pestvala, mu post'ljo postiljala,
De saspí, mu pesmi lepe pela,
Huj'ga dela tam ne bosh imela.“

V' barko lepa Vida je stopíla;
Al' ko sta od kraja odtegníla,
Ko je barka she po morji tekla,
„Se sjokala Vida je in rekla:
„Oh, firota vboga, kaj sim st'ríla!
Oh, komu sim jest doma pustíla
Dete moje, sin'ka naboglen'ga,
Mósha moj'ga s' let'mi obloshen'ga!“

Ko pretekle so ble tri nedelje,
Jo h' kraljizi zhern' samor'z perpelje.
Sgodej lepa Vida je uštala,
Tam pri okni sonze je zhakála.

Potolashit' shaloſt nesrezhenó
Popraſhala ſonze je rumeno:
„Sonze! ſharki ſonza! vi povete,
Kaj moj finek dela, bolno dete?“
„Kaj bi delal ſdaj tvoj finek mali?
Vzheraj ſvezho rev'zi ſo derſhali,
In tvoj ſtari moſh je ſhel od hiſhe,
Se po morji voſi, tebe iſhe,
Tebe iſhe in ſe groſno joka,
Od britkoſti njemu ſerze poka.“

Ko na vezher pride luna bleða,
Lepa Vida ſpet pri okni gleda,
De b' ſi ſerzhno ſhaloſt ohladíla,
Bledo luno je ogovorila:
„Luna! ſharki lune! vi povete,
Kaj moj finek dela, bolno dete?“ —
„Kaj bi delal ſdaj tvoj finek mali?
Dan'ſ ſo vbogo ſ'roto pokopali,
Ino ozha tvoj je ſhel od hiſhe,
Se po morji voſi, tebe iſhe,
Tebe iſhe, ſe po tebi joka,
Od britkoſti njemu ſerze poka.“ —

Vida lepa se sajoka huje.
K' nji kraljiza pride, jo sprafhuje:
„Kaj se tebi, Vida! je sgodilo,
De tak' filno jokafh in tak' mило?“
Je kraljizi rekla Vida sala:
„Kak' bi f'rota vboga ne jokala!
Ko pri okni sláto sim posodo
Pomivala, mi je padla v' vodo,
Je is okna padla mi visoz'ga
Kup'za slata v' dno morjá globoz'ga!“
Jo tolashi, rezhe ji kraljiza:
„Jenjaj jokat' in mozhíti liza!
Drugo kup'zo slato bom kupila,
Te pri kralji bom isgovorila;
Id', kraljizha doji moj'ga fina,
De te mine tvoja bolezhina.“

Ref kraljiza kup'zo je kupila,
Ref pri kralji jo je sgovorila;
Vida vsak dan je pri okni stala,
Se po sinku, ozhu, mosh' jokala.

3.

OD KRALJA MATJASHA.

Stôji, stôji mesto belo,
Zelje lépo in veselo,
V' Zelji lipiza selená,
Tam je post'lja narejena,
Mehko pernize srahljane,
Belo rjuhe so oprane,
In blasine in odeje
So is drage Turshke preje.
Tam leshí pri belim dnevi
Kralj Matjash, bolnik kraljevi;
H' lepi Bobnarzi je lasil,
Dokler ga je Bobnar spasil,
Ga obodel mosh serdíti,
De ne bo vezh sdrav morbiti.

Ves obesan, ves kervavi
Kralj Matjash sestrizi pravi:
„Rane mi poglej skelezhe,
Al' so zherne, al' rudezhe.
Ak' rudezhe so,“ ji rezhe,
„Naj kdo po sdravnika tezhe,

De mi grenko smert odverne;
Zhe so moje rane zherne,
„Sestra! vezh ne bo mi bolje,
Poshlji mi po sveto olje.“

„Oh, do serza so skopane,
Zherne, bratez, tvoje rane!
Vedno, kralj, sim te svarila,
Ne lotít' se shen profila;
„Serzhne rane shene ptuje.“

Kralj Matjash tak' beseduje:
„Tol'ko Bog daj sdravlja meni,
De bom váš shel k' lepi sheni.“

Te besede she ni 'srekel,
Pot mertvashki je pritekel.
Sasvoní po Zelji zelim,
S' petimi v' svoniki belim
Per „Shempetru so svonili.
Bobnar bil je pri kofili.
Mlada Bobnarza ga prasha:
„Kdo je vmer'l, de se rasglasha

Glas svonov po Zelji zelim,
V' Pétrovim svoniki belim
De svonóv petero poje?“
„Vem, kdo vmer'l je, serze moje!
Preden prishle stare léta,
Kralj Matjash je shel is svéta;
T'mu pojó svonovi nashí.“

Bobnarza takó se vstrafhi,
De ji shliza 's roke pade.

Bobnar prafha shene mlade:
„Kaj t' je padla 's roke shliza?
Al' je uj'z bil, al' fin striza?
Je merlizh bil shlahte tvoje?“

„Ni merlizh bil shlahte moje,
Ni bil uj'z, ni fin bil striza;
Mi je padla 's roke shliza,
Ker sva fkupej se uzhila
Ino v' zerkev skup hódila.

Bobnarju se jesa vname,
V' roke ojster nosh usame

In sabode svojo sheno,
Mlado sheno nespofhteno.
Ko je sheno svojo vmoril,
Tako k' hlapzu je govoril:
„Hitro, hitro hlapez svesti!
Dalj ne smem ostati v' mesti,
Obsedlaj beršh dva konjizha,
Tako hitra ko dva tizha,
En'ga sate, en'ga same,
Versi torbizo zhes rame
In beshiva pri ti prizhi,
De me ne dobejo brizhi.“

Hlapez pravi ino rezhe:
„To mi v' glavo iti nezhe,
Béshat' 's doma savolj shene,
Savolj shene nespofhtene!“

4.

OD ROŠHLINA IN VERJANKOTA.

„**K**ak hozhe bit'? kaj hozh'va šrit'?
Ti si premlad se oshenít',

Jest sim prestara se moshit'“
„Le, mati, omoshite se,
Vsamite kogar hozhete;
Le hudiga Roshlina ne,
Ki velik moj sovrashnik je;
Je brat'za in ozheta vbil,
In komej sim mu jest ufhel.“

Al' mati nizh ni marala,
Roshlina vsela hudiga,
Verjankov'ga sovrashnika.
Svezher s' njim grede v' hrambo spat;
Verjanko gre pod okno stat.
Je v' hrambi govorila mat':
„O shkoda, shkoda sa blago,
Ko sdaj se rasdelilo bo!
Kaj pravim tebi, ljubi mosh!
Tam v' zherni gori, v' temni gosf',
,Studen'z pod bukvo vidil bosf.
Ti rezhem se sa bukvo skrit',
Verjankota fkrivej vmorit':
,Se jutro bolno bom sturila,
In k' finu rekla, govorila,
De boljshi meni pred ne bo,

De pila merslo bom vodó,
Ki v' zherni gori se dobó.
„Sin me je vbogal vselej rad,
K' studenzu hozhem ga poslat'.“

Pretiho gre Verjanko stran',
Besede njene v' serz' ohran'.
Ko je prishel spet beli dan,
Verjanko k' mater' v' hrambo gré,
In rezhe ji besede té:
„Kaj pravim, ljuba mati vi!
Visoko sonze she stojí,
To vasha f'zer navada ni,
De b' táko dolgo v' post'lji bli.“

„Sin ljubi! bolna sim hudó,
Oh, boljshi meni pred ne bó,
De pila merslo bom vodó,
Ki v' zherni gori se dobó.“

„Sin vsel je v' roke kanglizo,
Pripasal si je sablizo,
Je djál na ramo pushizo,
Po vodo shel pod kukvizo.“

„Kaj jemlješ ti oroshje, fin?
Sej v' zherni gori ni sverín,
'S deshele sbeshal je Turzhín.“

„Peruti tizhiza imá,
Plavute ribiza imá,
Junak s' oroshjem se obdá.“

Verjanko gre pod bukvizo,
V' Roshlina sproshi pufhizo,
Odpre mu shile s' sablizo,
In v' svojo belo kanglizo
Natozhi vrozhe fi kerví,
S' njo k' materi domu hití,
Besede take govori:
„Sheleli piti sinovo,
Sdaj nate kri Roshlinovo!

5.

S V A R J E N J E.

Stojí, stojí tam lipiza,
Pod lipo hladna senzhiza,

Pod lipo misa kamnata,
Na shtiri vogle resana,
„Stolón dvanajst okrog stoji,
Na njih sedé fantje mladí.
Vsak ima svojo kupizo,
Vsak ima svojo ljubizo,
Naliva vinze si sladkó,
Veselo ga popiva s' njó.
„She perleti kje tizhiza,
Predrobna tiza shinkovka,
Ufede se na lipizo,
Sapoje takó pesmizo:

„Devizhize! norizhize,
Zhe fantam vse verjamete!
Svezhér obeta perstan slat,
Svezher obeta beli grad;
Al' sjutrej zherne kajshe ni.
Lashniki, oj, ste, fantje vi!“

„O, tiho! tiho! tizhiza,
Predrobna tiza shinkovka;
Fantízhí bomo vjeli te,
Pop'lili tebi perje vse.“

Zhe perje mi populite,
Shivlenja mi ne vsamete,
Mi perjizhe spet sraflo bo;
V' seleno poletim goró
In tamkej bom prepevala,
Bom v' selen travnik gledala:
Sibale bote sinzhike,
Neporozhene matere!
Dojile bote fin'ke ve,
Tozhile pregrenke folsé
Po d'vishtvu, ki ga vezh ne bo,
Zhe vam ga fantje odvsamó.
Verjeti druj'ga jim nikar,
Ko: Bog pomagaj, Bog obvar'!

6.

Na ojstro rozhízo,
Poshteno serzé,
Na bistro glavízo
Bom gledal vſelé,

7.

Aj ti serboríta,
Oſtudna poſhaſt!

She drugih si fita,
Zhesih meni dopast'.

8.

Jest nozhem bogate,
De f' shlahta me fil',
De b' shtela mi slate
Pri vsakim kofil'!

9.

Bi godza si vsela,
Bosh smirej vesela:
Ko kruha ne bo,
Sagodel ti bo.

10.

Ko b' drus'ga ne iméla,
Ko lep'ga moshá,
Sa miso b' sedela,
Pa gledala b' ga.

11.

Je bela ko mleko,
Rudezha ko krí,

Saljubljeno gleda,
Na smeh se dersbí.

12.

Le majh'no sim rekel:
Zhimu mi bosh tí?
Je hitro iméla
Vse sòlsne ozhí.

13.

Le majh'no sim rekel:
Ti s' ljub'za mojá,
Je hitro postala
Vesél'ga serzá.

14.

KAJ JE LJUBESEN.

Kdor zhe pa vedit',
Kaj je ljubesen,
Mene naj vprašha,
Jest mu povem.

Dolga ljubesen
Gvishna bolesen;
Gvishno je ranjeno
Moje serzé!

Ljubi fantizhi,
Kak' ste goljivi!
Vender se vam
Gôljfat' ne dam.

Serze bom sbod'la,
Vunkej bom vsela
Lepe tri kapljize
Vrozhe kervi;

Pismu pisala,
Ljub'mu poslala,
De bo on svedil,
Kak' se m' godi;

Al' de fim sdrava,
Al' pa bolana,
Al' de she v' zherni
Semlji leshim.

Nifim ne sdrava,
Nifim bolana,

Vender je ranjeno
Moje serzé!

Padar in dohtar
K' men' sta hodíla,
Nizh ne pomagajo
'Rzníje leté!

Ljubi pa pride,
Kushne, objame,
Prez' je osdravljeno
Moje serzé.

	<i>Stran</i>
P redgovor.	
Miliza	5
Romanza od Turjashke Rosamunde. . .	9
„Soldashka	15
She miru serzhnimu itd.	18
Astrologam	21
„Serfheni	23
Zherkarska pravda. „Sonet	28
Ptujobesedarjem. „Sonet	29
„Strah. „Sonet	30
„Smert. „Sonet	31
Mina v' molitvi	32
Damon Meliti	33
V' Danah 12. Maligatravna 1831 . . .	35
Shal po prijatli v' vojski	37
Gorenez	39
Dolenez	41
Vskref.	43
Bratoljubje	45
Berlinskiga koplora ura	47
Krajnski Plutarzhik	50
Krajnski Nestorzhik	55
Pshize	60
Afan - Aginka	65
Lefiza s' kushetam.	70
Povrazhilo	72
Blagor prostim	74
Pomlad	76

	<i>Stran</i>
Vofhílo	77
Miniza	78
Sdihleji	80
Povrazhilo	81
Svét	81
Kifloti.	82
Nevofhljivzu.	82

Balade ino pesmi med Krajskim
ljudstvam pete:

Ravbar	85
Lepa Vida	94
Kralj Matjash	98
Roshlin ino Verjanko	101
Svarjenje.	104
Krajshi pesmize.	106
Kaj je ljubesen.	108

P O P R A V E.

<i>Stran:</i>	<i>Versta:</i>	<i>beri:</i>	<i>namesti:</i>
9	15	fkelezhe	fklelezhe
12	10	Turkam pufhat'	Ne reshiti
24	3	brane	brame
32	17	Vfakimu	V' ferzi vfakimu
44	1	popuftijo	pupuftijo
—	7	fo - edíni	fo — edíni
45	5	Bratinskih	Bratinske
46	5	uzhila	uzbila
50	8	Slatkonja	Slatkonja
51	4	Tibinstvu	Tibinstvo

OSREDNJA KNJIZNICA V KRANJU

P 1/3a

OSREDNJA KNJIZNICA KRANJ

COBISS

00178259

Z e n a 20 kr.